

Ήπειρωτικός Σύλλογος «Σκουφᾶς», "Αρτης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Φ. ΚΑΡΑΤΖΕΝΗ

Ο Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος "Αρτης «Σκουφᾶς», μέ τήν ἐπικεφαλίδι ἀρχικήν του δνομασίαν, είναι δ πρῶτος Σύλλογος, μαζί μὲ τὸν κυνηγετικὸν δστις Ἰδρύθη μετά τήν προσάρτησιν τῆς "Αρτης εἰς τήν ἐλευθέραν Ἑλλάδα. Τήν Ἰδρυσιν αὐτοῦ συνέλαβον δραστήριοι νέοι τῆς ἐποχῆς, μεταξύ τῶν δποίων δ διευθυντής τῆς Ἡπειροθεσσαλικῆς Τράπεζης, Κωνσταντίνος Ξανθόπουλος, μεθ' ὑπερμέτρου ζήλου διά τήν ταχεῖαν εὐόδωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Συλλόγου. Ἐνοικίασαν διά κατάστημα τοῦ Συλλόγου τό ἀρχοντικόν τῆς Χριστίνας, χήρας Δημ. Ἀντωνοπούλου, οίκημα εὐρύχωρον καὶ ἐπιβλητικόν εἰς τό κεντρικόν μέρος τῆς πόλεως, ἀντί ἐβδομήκοντα δραχμῶν μηνιαίως, τό δποίον ἐπίπλωσαν πολυτελῶς.

Καὶ ἀφοῦ ἐγκατέστησαν τόν Σύλλογον εἰς αὐτό, ἔπειτα ἐφρόντισαν νά ἔξεύρουν οίκοπεδον διά νά τό διαμορφώσουν εἰς Γυμναστήριον, τό δποίον ἡτο ἔνας τῶν σκοπῶν τοῦ Συλλόγου. Αἱ προσπάθειαι των εὐδοκίμησαν ἀφοῦ τό Ἐκκλησιαστικόν Συμβούλιον τοῦ I. Ναοῦ Παρηγορητρίας, ἐκτιμόν τάς εὐγενεῖς δραστηριότητας τῶν νέων τοῦ Συλλόγου, παρεχώρησε οίκοπεδον κατά τήν δόδον πρός τήν Κάτω Παναγιάν, δπου σήμερον τό Γήπεδον, καὶ τό δποίον ταχέως διεμορφώθη εἰς Γυμναστήριον. Διά τήν περιτοίχησιν καὶ διαμόρφωσιν αὐτοῦ δ Σύλλογος ἐδανείσθη χρήματα ἀπό τήν Τράπεζα Ἡπειροθεσσαλίας, τῆς δποίας δ διευθυντής ἡτο καὶ δ πρῶτος Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου.

Πρῶτος ἐβοήθησε οίκονομικά τόν Σύλλογον δ ἔμπορος Χρίστος Σινδώρης, διά ποσοῦ 120 δραχμῶν, ἔπειτα ἡ οίκογένεια Ρηγίδου τοῦ μητροπολίτου Σεραφείμ Ξενοπούλου, ἡ δποία ἐκτός τῆς οίκονομικῆς ἐνισχύσεως, παρέδωσε εἰς τόν Σύλλογον καὶ τήν σημαίαν τήν δποίαν είχε κεντήσει τάς παραμονάς τῆς προσαρτήσεως ἡ ἀδελφή τοῦ μητροπολίτου, ἀναπεταστεῖσαν τήν 24ην Ιουλίου 1881 καὶ ἡ δποία μόνον εἰς μεταξωτές κλωστές ἐστοίχισε τότε χιλίας δραχμάς.

Κατά τούς πρώτους μῆνας τῆς Ἰδρύσεως τοῦ Συλλόγου τά μέλη αὐτοῦ ἐφθασαν τά διακόσια, τά δποία κατέβαλον προθύμως τάς συνδρομάς των. Κατ' Ἀπρίλιον 1896 δ Σύλλογος ἐώρτασε τήν πρώτην ἐπέτειον τῆς Ἰδρύσεως του καὶ ἀμέσως μετά τήν ἐορτήν εἰς τά γραφεία του, ἀπαντά τά μέλη αὐτοῦ περὶ ὥραν 5ην ἀπογευματινήν μετέβησαν εἰς τό νεκροταφεῖον τῆς πόλεως καὶ ἐστεφάνωσαν τόν τάφον τοῦ πρό διετίας ἀποθανόντος συμπαθεστάτου ποιητοῦ Κώστα Κρυστάλλη. "Υστερα ἀπό μνημόσυνον τό δποίον ἐτελέσθη ἐκεῖ καὶ εἰς τήν ἐκκλησίαν τῶν Αγίων Αποστόλων, δπου ἐπιτάφιον ἐξεφώνισεν δ ειδικός γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου, δικηγόρος Κωνσταντίνος Ζάγκλης. Ἀκολούθως τό Διοικητικόν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου ἀπεφάσισεν δπως διά συνδρομῶν τῶν μελῶν του ἀνεγείρη περικαλλές μνημεῖον εἰς τόν δημοφιλέστατον ποιητήν.

"Άλλος σκοπός τοῦ Συλλόγου ἡτο ἡ ὁργάνωσις διαλέξεων. Πρῶτος δμιλητής κατά τήν διάρκειαν τοῦ πρώτου ἔτους ἀπό τῆς Ἰδρύσεως τοῦ Συλλόγου ἡτο δ Παντελής Οίκονόμου,

δστις ώμιλησε περί τής ἐν γένει ἐπιδράσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων. Ἐτερος διμιλητής ἦτο δ περιοδεύων ἀνταποκριτής τῆς ἐφημερίδος «Ἀκρόπολις», Κωνσταντίνος Παπαγιάννης, περί τοῦ πολυκλαύστου ποιητοῦ Κώστα Κρυστάλλη κατασυγκινήσας τὸ ἀκροατήριον, καὶ τρίτος δ ἀνθυπίατρος τοῦ στρατοῦ Σπήλιος Χαραμῆς, μετέπειτα Ὅφηγητής τῆς Ὀφθαλμολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, περί πατρίδος. Μέ πρωτοβουλίαν τοῦ ἴδιου Συλλόγου ἐωρτάσθη τὴν 24η Ἰουνίου 1896 ἡ ἐπέτειος τῆς προσαρτήσεως τῆς Ἀρτῆς μετά μεγάλης ἐπισημότητος. Τὴν ἡμέραν αὐτῆν δλα τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου, προηγουμένου τοῦ λαβάρου αὐτοῦ, μετέβησαν ἐν σώματι εἰς τὸν Ναόν τῆς Παρηγορητρίας, δπου μέ τὴν φροντίδα τοῦ ἑορτάσαντος καὶ τὴν ἴδικήν του ἐπέτειον Συλλόγου ἐτελέσθη, παρουσία καὶ τῶν ἐπισήμων, ἀρχιερατική λειτουργία. Ὁ Ἀρχιερεὺς ἔξεφώνησε πατριωτικὸν λόγον κατασυγκινήσας τὸ ἀκροατήριον. Μετά τὸ τέλος τῆς δοξολογίας δ λαός τῆς Ἀρτῆς μετέβη εἰς τὸ Δημαρχεῖον καὶ συνεχάρη τὸν Δήμαρχο τῆς πόλεως καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἡπειρωτικοῦ Συλλόγου, Κ. Ξανθόπουλον, εἰς τὰ γραφεῖα αὐτοῦ καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ δποίου εἰς σύντομον διάστημα ἔγιναν πολλά ἔργα. Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας περὶ ὥραν 7η ἔγιναν τὰ ἔγκαινια τοῦ Γυμναστηρίου, δι' ἀγιασμοῦ ὑπό τοῦ Ἀρχιερέως παρουσίᾳ δλου τοῦ λαοῦ τῆς Ἀρτῆς. Μετά τὸν ἀγιασμόν ωμίλησεν δ Πρόεδρος Κ. Ξανθόπουλος, δ δποίος ἔξῆρε τὴν σημασίαν τῆς ἴδρυσεως τοῦ Συλλόγου, ὡς καὶ τὰ ἀποτελέσματα τὰ δποῖα θά προέκυπταν ἀπό τὴν ἀνέγερσιν Γυμναστηρίου καὶ τοῦ ὑπό ἀνέγερσιν Σκοπευτηρίου παρά τοῦ κυνηγετικοῦ συλλόγου. Ἐπειτα ώμιλησε δ εἰδικός γραμματεὺς Κων. Ζάγκλης. Περὶ ὥραν 9ην βραδυνήν ἐτελείωσε ἡ τελετή τῶν ἔγκαινιων καὶ τό πλήθος ἔξεχύθη μέ ἀνημένας λαμπάδας εἰς τὰς δόδοις τῆς πόλεως. Ὁ ἑορτάζων Σύλλογος περὶ 10ην νυκτερινήν παρέθεσε μέγα δεῖπνον εἰς τὴν πλατείαν Παρηγορητρίας (μετέπειτα πλατείας Σκουφᾶ) εἰς τὸ δποῖον παρεκάθησαν 150 πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως. Τό δεῖπνον διήρκεσε μέχρι τῆς πρωίας κατά τὴν διάρκειαν δὲ αὐτοῦ ἔγινοντο διάφορες προπόσεις ὑπό τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου, τοῦ Νομαρχεύοντος Διευθυντοῦ Μαμούρη, τοῦ Δημάρχου Εδάγ. Γαρουφαλιᾶ, τοῦ Ταγματάρχου Σκυλοδήμου, τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν, τοῦ Δημοσίου Ταμείου καὶ πολλῶν ἄλλων.

Ἐτσι ἡ ἐπέτειος τῆς προσαρτίσεως τῆς Ἀρτῆς εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα καὶ ἡ πρώτη ἐπέτειος τῆς ἴδρυσεως τοῦ Συλλόγου ἐωρτάσθησαν πανηγυρικότατα κατά τὴν 24ην Ἰουνίου 1896.

Υ.Γ. Μέ τὴν εὐκαιρία δημοσιεύσεως αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς προβαίνω καὶ εἰς τὴν ἔξῆς ἐπανόρθωσιν: Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ., 54-55 (τόμος Στ', σελίς 285) τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Σκουφᾶς» καὶ εἰς μελέτην μου ὑπό τὸν τίτλον «Καὶ πάλι τὸ τοπωνύμιο Ἀρτα» ἐγράφοντο ἐκ παραδρομῆς καὶ τὰ ἔξῆς. «Δέν εἶναι δπίθανο δέ οἱ Σλάβοι νά τό πήραν δπό τό Ἑλληνικό ἀρδεύω, μιά καὶ ἔχουν πάρει δν δέν γελιέμαι, γύρω στὶς δυσ χιλιάδες λέξεις δπό τό Ὁμηρικό λεξιλόγιο, ἐνῷ ἔμεῖς πήραμε μόνον ἐφτακόσιες». Τοῦτο δμως δέν εἶναι δρθόν. Τό δρθόν εἶναι δτὶ οἱ Ἀλβανοί (Ἰλλυριοί), οἱ πρῶτοι ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν ἔξ 'Ανατολῆς εἰς Εδρώπην μεταναστευσάντων Ἀρίων, ἔχουν πάρει γύρω στὶς δυσ χιλιάδες λέξεις ἀπό τό Ὁμηρικό λεξιλόγιο, καὶ δχι οἱ Σλάβοι. Ταῦτα διά τὴν ἀκρίβειαν.

(ooooooooooooooooooooo·ooooooooooooo)

